

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2024 року

ПОЛТАВА – 2024

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ СВІТОВОГО КІНОМИСТЕЦТВА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ <i>Животовська Л.В., Рудь В.О., Скрипніков А.М., Бойко Д.І., Боднар Л.А.</i>	81
ІДЕЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Жовнір М.М., Лещенко Т.О.</i>	84
ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В РЕАЛІЯХ ВОЄННОГО ЧАСУ В УКРАЇНІ <i>Жукова М. Ю., Ткаченко О.В., Коковська О. В., Міщенко І.В.</i>	87
ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРИ ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Зубченко С.Г., Калашніков Д.В., Кіндій Д.Д., Кіндій В.Д., Вонсович Ю.В., Давидова О.В., Зубченко Ю.П., Малюченко М.М.</i>	88
РОЛЬ СТУДЕНТСЬКИХ ОЛІМПІАД У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ <i>Іваницька О.С., Гончаренко Н.І., Іваницький І.О., Локес К.П., Буханченко О.П.</i>	90
МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВРСЬКОГО І МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНІВ: ПРО ЩО СВДІЧАТЬ ЦИФРИ І НАД ЧИМ ПОТРІБНО ПРАЦЮВАТИ? <i>Іваницька Т.А., Петров Є.Є., Казаков Ю.М., Кузьменко Н.В., Трибрат Т.А.</i>	92
РОЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНИХ І ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО <i>Іващенко Д.М., Іващенко С.П.</i>	94
ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДИЧНА ХІМІЯ» ЯК ОДИН ІЗ КРОКІВ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ <i>Іващенко О. Д., Копанцева Л. М., Стрижак С. В., Стрижак Д. О.</i>	96
СКЛАДНОЩІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ВІЙНИ <i>Ільченко В.І., Сизова Л.М., Муравльова О.В., Пікуль К.В., Прилуцький К.Ю., Шаєнко З.О., Дворник І.Л., Ільченко М.М.</i>	98
АКТУАЛЬНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЯКИМИ МАЄ ВОЛОДІТИ КОЖНИЙ ВИКЛАДАЧ <i>Каськова Л.Ф., Павленкова О.С., Амосова Л.І., Уласевич Л.П., Садовські М.О.</i>	100
МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КІНЦЕВОГО РІВНЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ <i>Каськова Л.Ф., Уласевич Л.П., Амосова Л.І., Новікова С.Ч., Павленкова О.С., Андріянова О.Ю.</i>	102
ВИКОРИСТАННЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФІЛАКТИКА СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ІЗ ПРОПЕДЕВТИКОЮ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ» <i>Каськова Л.Ф., Янко Н.В., Андріянова О.Ю., Ващенко І.Ю., Новікова С.Ч., Павленкова О.С.</i>	103
ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ <i>Катеренчук В.І.</i>	105
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА В СУЧАСНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ В УКРАЇНІ <i>Катеренчук В.І.</i>	107
ЯКІСТЬ ОСВІТИ І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ЩО ЧАС ПРИЙДЕШНІЙ НАМ ГОТУЄ? <i>Катеренчук І.П.</i>	109
САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ВИДИ І ФОРМИ <i>Кіндій Д.Д., Кіндій В.Д., Зубченко С.Г., Зубченко Ю.П.</i>	112
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЇ ПДМУ <i>Клепець О.В., Єрошенко Г.А., Рябушко О.Б., Вацєнко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Шевченко К.В., Григоренко А.С.</i>	113
ЗНАЧЕННЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ОСНОВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ВМОТИВОВАНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ <i>Комишан І.В., Коршенко В.О., Буря Л.В., Матвієнко Т.М., Саргош О.Д., Філатова В.Л., Романюк М.В., Рак К.І.</i>	116
РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ЯК МЕТАКОМПЕТЕНЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ <i>Кононов Б.С., Білаш С.М., Проніна О.М., Коптев М.М., Пирог-Заказникова А.В., Олійніченко Я.О., Донченко С.В., Олексієнко В.В.</i>	118
ПСИХОЛОГО-ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ <i>Коробейнікова Ю.Л., Коробейніков Л.С.</i>	119
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ <i>Коршенко В.О., Матвієнко Т.М.</i>	121

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ВИДИ І ФОРМИ

Кіндій Д.Д., Кіндій В.Д., Зубченко С.Г., Зубченко Ю.П.

Полтавський державний медичний університет

У статті наводиться аналіз різних видів і форм самостійної роботи здобувачів освіти, розглянуто відповідність типу самостійної роботи рівням засвоєння.

Ключові слова: освітній процес, здобувачі освіти, самостійна робота, види, форми, рівні засвоєння.

In the article provides an analysis of various types and forms of independent work of education seekers, the correspondence of the type of independent work to the levels of learning is considered.

Keywords: educational process, students of education, independent work, types, forms, levels of assimilation.

У сучасному освітньому процесі самостійна робота здобувачів освіти сприймається як важливий елемент формування майбутніх спеціалістів. Викладач під час практичної діяльності зі здобувачами вищої медичної освіти з транслятора знань перетворюється на менеджера освітнього процесу, організовуючи і скеровуючи пізнавальну діяльність майбутніх спеціалістів.

Залежно від місця і часу проведення, характеру керівництва з боку викладача і способу контролю самостійної роботи здобувачів освіти з різних дисциплін можливі такі її види:

- самостійна робота під час основних аудиторних занять (лекцій, семінарів, практичних занять);
- самостійна робота під контролем викладача у формі планових консультацій, творчих контактів, заліків та іспитів;
- позааудиторна самостійна робота під час виконання здобувачами освіти домашніх завдань навчального і творчого характеру.

Система підготовки фахівців стоматологічного профілю в нових умовах має виробити ефективну схему навчання, за якою здобувач освіти отримує максимальну кількість загальнотеоретичних знань у поєднанні з суто практичними і водночас затребуваними і перспективними, що може забезпечити майбутньому спеціалісту соціальну захищеність і швидку й успішну адаптацію в соціумі. Для майбутніх лікарів-стоматологів практична частина навчання є головною [4].

Сучасні ринкові умови й особливості навчального процесу на профільних стоматологічних кафедрах, з одного боку, вимагають, щоб майбутні стоматологи не тільки засвоювали теоретичні знання, а й опанували практичні навички й уміння. Водночас прийом пацієнтів самими здобувачами освіти практично неможливий, по-перше, через небажання пацієнтів бути «живими манекенами чи тренажерами», по-друге, тому, що здобувачі освіти ще не є сертифікованими фахівцями і, отже, не мають права самостійно проводити маніпуляції в ротовій порожнині пацієнтів. Розв'язує цю проблему робота на симуляторах. На кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології Полтавського державного медичного університету в розпорядженні студентів є комп'ютерний клас на 12 робочих місць і сучасний фантомний клас, обладнаний 14 фантомами.

При цьому не можна забувати, що кожен, хто навчається, – індивідуальність, і тому в кожного свій власний рівень освоєння практичних навичок, здатність до подальшої самостійної практичної діяльності. Робота на симуляторах у фантомному класі дозволяє майбутньому стоматологу розвивати впевненість у власних силах, сприяє появі бажання знову досягти добрих результатів. Робота на фантомах дозволяє також провести порівняння отриманих результатів із передбачуваними, тобто розвивати усвідомлене ставлення до результатів своєї праці. Завдання викладачів кафедри – не допустити, щоб серед здобувачів освіти формувалися особи з низькою самооцінкою, зневірою у власних силах, які мають комплекс власної неповноцінності, низький рівень навчальної мотивації та рівень домагань.

Кожен тип і вид самостійної роботи одночасно визначає характер пізнавальної діяльності здобувача освіти і сам визначається її структурою [5].

Ураховуючи цю обставину, розрізняють такі типи самостійної роботи:

- репродуктивного типу: відтворювальна; тренувальна; оглядова; перевірна;
- пізнавального пошукового типу: підготовча; констатуюча; експериментально-пошукова; логічно-пошукова;
- творчого типу: художньо-образна; науково-творча; конструктивно-технічна;
- пізнавально-практичного типу: навчально-практична; суспільно-практична.

Такий розподіл типів самостійної роботи базується на двох базових положеннях:

- а) сутнісні риси процесу мислення визначаються характером задачі, що розв'язується;
- б) вплив навчання на розумовий розвиток здобувачів освіти обумовлюється характером пізнавальної діяльності, під час якої інтенсивно розвиваються ті здібності, які необхідні в цій діяльності.

Типи самостійних робіт тісно пов'язані та взаємозумовлені. Той чи інший тип самостійної роботи в процесі навчання – носій цілого ряду елементів, складових змісту пізнавальної діяльності здобувача освіти, характерних і для самостійних робіт іншого типу. У цьому проявляється наступність між типами самостійних робіт, яка насправді є основою і забезпечення оптимального засвоєння учнями знань, і розвитку їхніх творчих здібностей, оволодіння досвідом творчої діяльності [2].

Самостійна робота має здійснюватися здобувачами освіти як пізнавальна діяльність, стати засобами виховання таких особистісних якостей як самостійність, активність, формувати творче ставлення до інформації, що сприймається.

Пошук нових засобів і методів навчання сприяє тому, що на перше місце в процесі навчання висуваються завдання не стільки максимального засвоєння наукової інформації, скільки формування вмінь творчо мислити й самостійно засвоювати нові знання [1].

На кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології для глибшого вивчення тих чи інших питань практичних

занять студенти готують мультимедійні презентації. Використання мультимедійних презентацій є однією з основних вимог щодо застосування сучасних інноваційних технологій.

При підготовці мультимедійних презентацій викладач консультує здобувачів освіти, акцентує їхню увагу на важливості академічного підходу, виробленні конкретного алгоритму презентації, чіткому викладі матеріалу, високій якості оформлення, необхідності стисло й конкретно визначити важливість і прикладне значення представленого матеріалу.

На цьому етапі здобувачі освіти навчаються аналізувати і правильно інтерпретувати отримані дані, формувати системний підхід до аналізу медичної інформації. У них виробляється навичка роботи з доступними джерелами літератури, інтернет-ресурсами, побудови етапів створення мультимедійної презентації. Для розвитку позитивного ставлення студентів до позааудиторних форм самонавчання на кожному етапі необхідно доступно роз'яснювати цілі роботи, контролювати розуміння здобувачами освіти цих цілей. Таким чином поступово формується вміння самостійно ставити завдання і знаходити шляхи їх успішного виконання [3].

Отже, уся діяльність, спрямована на посилення ролі самостійної роботи здобувачів освіти під час навчання в медичних ЗВО, має бути керована. Контроль і планування визначають провідну роль викладача в організації самостійної роботи здобувачів освіти. Перед викладачами постає завдання посилення інтересу до науково-дослідної діяльності та мотивації здобувачів освіти. Необхідно знайти нові, сучасні методи й засоби, що сприяють активізації мотивації здобувачів освіти до самостійної роботи.

Самостійна робота сприяє розвитку пізнавальної активності, творчого мислення здобувачів освіти, прищеплює навички самостійного пошуку інформації, а також формує здатність і готовність до самовдосконалення, самореалізації та творчої адаптації.

Список використаної літератури

1. Гончарова Є.Є. Самостійна робота здобувачів вищої освіти в умовах дистанційної форми навчання. Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки : мат-ли навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 24 березня 2022 р.). Полтава, 2022. С. 66–67.
2. Єрошенко Г.А., Рябушко О.Б., Клепеч О.В., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Кінаш О.В., Шевченко К.В., Донець І.М., Григоренко А.С. Особливості організації самопідготовки студентів-першокурсників у медичному закладі вищої освіти. Сучасні концепції викладання природничих дисциплін в медичних освітніх закладах : мат-ли XIV Міжрегіональної науково-методичної інтернет-конференції (м. Харків, 14–15 грудня 2021 р.). Харків : ХНМУ, 2021. С. 34–37.
3. Іващенко О.Д., Сахно Т.В., Копанцева Л.М., Ширай Ю.В., Кузнецова Т.Ю. Посилення ролі самостійної роботи студентів як тенденція сучасної освіти. Медична освіта за новими стандартами: виклики та інтеграція в міжнародний освітній простір: мат-ли навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 30 березня 2023 р.). Полтава, 2023. С. 83–85.
4. Каськова Л.Ф., Новікова С.С., Уласевич Л.П., Хміль О.В., Павленкова О.С. Самостійна робота студентів – важливий компонент навчального процесу. Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки : мат-ли навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 24 березня 2022 р.). Полтава, 2022. С. 133–134.
5. Павленко С.А., Павленкова О.В., Сидорова А.І., Ткаченко І.М. Питання самоорганізації самостійної роботи здобувачів освіти ЗВО. Сучасні тренди розвитку медичної освіти : перспективи і здобутки : мат-ли навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 24 березня 2022 р.). Полтава, 2022. С. 222–224.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЇ ПДМУ

**Клепеч О.В., Єрошенко Г.А., Рябушко О.Б., Ваценко А.В.,
Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Шевченко К.В., Григоренко А.С.**

Полтавський державний медичний університет

Стаття висвітлює систему підходів до формування культури здорового способу життя в студентів-медиків на кафедрі біології Полтавського державного медичного університету в розрізі проведення різних видів освітньої роботи.

Ключові слова: здоровий спосіб життя, студентська молодь, майбутні лікарі, навчально-виховний процес, медична біологія.

The article highlights the system of approaches to the formation of a culture of a healthy lifestyle among medical students at the Department of Biology of the Poltava State Medical University in the context of conducting various types of educational work.

Keywords: healthy lifestyle, student youth, future doctors, educational process, medical biology.

Проблема збереження і зміцнення здоров'я молодого покоління була й залишається однією з найважливіших проблем людського суспільства. У юному й молодому віці адаптивні можливості організму природно високі, що заважає суб'єкту усвідомити повною мірою важливість проблеми збереження власного здоров'я. Разом із тим, на цих вікових етапах виявляються цілком відчутні ризики для здоров'я людини: уживання алкоголю й наркотиків, тютюнопаління, комп'ютеризація і пов'язане з нею навантаження на зоровий аналізатор, малорухливий спосіб життя, надмірна вага й ожиріння, безладні сексуальні контакти й поширення інфекцій, які передаються статевим шляхом, смертність через екзогенні причини (самогубства, нещасні випадки) тощо [1].

Особливим етапом у житті сучасної молоді є здобуття вищої освіти, що супроводжується викликами й досягненнями, розширенням комунікативної сфери і зростанням соціальної ролі особистості. Нинішні студенти – це основний трудовий резерв нашої країни, а також майбутні батьки, тому від їхнього здоров'я і благополуччя залежать перспективи розвитку всієї нації [2]. У зв'язку з цим серед молоді й насамперед – студентства має тривати формування мотивації до підтримання і збереження власного здоров'я, що є основою утвердження в суспільстві